

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้ผู้วิจัยนำเสนอสาระสำคัญของสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ ในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สมมติฐานการวิจัย

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีเพศต่างกันมีบทบาทในการบริหารโรงเรียนแตกต่างกัน
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่างกัน มีบทบาทในการบริหารโรงเรียนแตกต่างกัน
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีบทบาทในการบริหารโรงเรียนแตกต่างกัน
4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกัน มีบทบาทในการบริหารโรงเรียนแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2545 จำนวน 42 โรงเรียน มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด 630 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 235 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970 : 608) และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Rcale) ชนิด 5 ระดับตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ หาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบัท (Cronbach) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Cocfficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปติดต่อกับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการนำแบบสอบถามไปแจกกับคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 235 คน จากนั้นผู้วิจัยจะไปรับคืนจากโรงเรียนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืน 235 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ปรากฏว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดหมวดหมู่ ตามลักษณะของผู้ตอบ หากความถี่ร้อยละ และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ระดับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เป็นรายด้านและภาพรวม

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent Sample

สรุปผลการวิจัย

1. บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$)
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีเพศต่างกัน มีบทบาทในการบริหารโรงเรียนในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่างกัน มีบทบาทในการบริหารโรงเรียนในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา มีระดับบทบาทในการบริหารโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุสูงกว่า 30 ปี ขึ้นไป มีบทบาทในการบริหารโรงเรียนมากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี
4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการบริหารโรงเรียนในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน
5. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการบริหารโรงเรียนในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีประเด็นที่น่าสนใจ ที่ควรนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของพิทักษ์ จอมเมือง (2541 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง พบว่า ระดับการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประไพ สุนทรมีจนะ (2536 : บทคัดย่อ) พบว่าการดำเนินการของคณะกรรมการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ พบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2542 เป็นเรื่องใหม่ เพราะประกาศ ณ วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2543 แม้ว่าเดิมโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ จะปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2539 อยู่แล้ว คือมีคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา แต่เมื่อมีการปฏิรูปการศึกษาขึ้น กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นกระทรวงหลักในการปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จ เพื่อให้การบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 โดยระเบียบนี้ได้เพิ่มและเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการจาก 6 ข้อ เป็น 12 ข้อ จึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ ไม่สามารถศึกษาและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ แม้ว่าสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ จะดำเนินการประชาสัมพันธ์และเร่งรัดให้โรงเรียนในสังกัด ได้ดำเนินการตามระเบียบอย่างเต็มที่ แต่สำหรับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตำแหน่งอื่น ๆ ที่ไม่ใช่บุคลากรในโรงเรียน คงดำเนินการได้ไม่ทั่วถึง

จึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ ถ้าหากกระทรวงศึกษาธิการ หรือสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดข้อปฏิบัติ หรือแนวทางปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นคู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา

ขึ้นพื้นฐานไว้ให้ชัดเจน เพื่อความสะดวกและการเป็นแนวเดียวกันในการปฏิบัติงาน รวมถึงมีการควบคุม กำกับ ติดตามผล ประเมินผล เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการนิเทศ ติดตาม โครงการ มีแผนควบคุมกำกับอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยกระบวนการประเมินผล กล่าวคือ ประเมิน เป็นระยะก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการและหลังดำเนินการ พร้อมทั้งประเมินผลกระทบ ดังที่ สมบัติ ไกรนรา (2535 : 55-56) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผล การควบคุม กำกับว่าต้อง ทำการควบคุม กำกับทั้งระบบ มีการกำหนดบุคลากรผู้รับผิดชอบ และกำหนดแบบฟอร์มในการ ประเมินให้ชัดเจนเพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับ บทบาทของตนในการบริหาร โรงเรียนได้เป็นอย่างดี

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ ที่มีเพศต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีเพศต่างกัน มีบทบาทในการบริหารโรงเรียนในภาพรวมและรายด้านไม่ แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 403 - 405) ที่สรุปว่า การให้ค่าจ้าง โดยชอบธรรม การเลื่อนขั้น เลื่อนเงินเดือนและพิจารณา อัตราค่าจ้างนี้เป็นสิ่งสำคัญที่มีต่อการปฏิบัติงาน ตลอดจนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานด้าน อุปโภคและบริโภคเท่าเทียมกัน จึงทำให้การปฏิบัติงานระหว่างเพศหญิงกับเพศชายไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ ระหว่างเพศชายกับ เพศหญิงในภาพรวม ไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความตื่นตัวทางการศึกษาของประชาชน โดยทั่วไปจะเห็นว่าประชาชน ให้ความสำคัญกับการศึกษามาก อาจจะเป็นผลมาจากนโยบาย การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ได้กำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการไว้ใน ข้อ 1 ว่า เป็นผู้สนใจในการพัฒนาการศึกษา แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาต่าง ๆ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ ทั้งเพศชาย และเพศหญิง ทุกคน เป็นผู้สนใจในการพัฒนาการศึกษา ประกอบกับระเบียบดังกล่าว ได้ให้ความสำคัญกับ เพศหญิงมาก โดยได้กำหนดจำนวน และสัดส่วนของคณะกรรมการที่เป็นสตรีจำนวนไม่น้อยกว่า หนึ่งในสามของคณะกรรมการทั้งหมดนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าต้องการสร้างความชอบธรรมให้กับ เพศหญิง หรือเห็นความสำคัญ ความสามารถของเพศหญิง และเปิดโอกาสให้เพศหญิงได้แสดง ความสามารถ นอกจากนี้ในกฎหมาย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ใน หมวด 3 ว่าด้วย สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย มาตรา 30 ได้บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมเสมอกันใน กฎหมาย และจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ทั้งชายและหญิง ดังนั้นการรับรู้ ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ หรือการร่วมกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันทั้งชายและหญิง จึงดำเนินการไป

พร้อม ๆ กันและอีกประการหนึ่งกระแสสังคมเกี่ยวกับบทบาทของสตรี และสิทธิสตรีในการดำเนินการหรือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ยกย่องให้เกียรติเท่าเทียมกับชายและข้อเสนอสนับสนุนอีกประการหนึ่ง อาจจะเป็นเพราะว่ารัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับสตรีเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จาก การที่คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจทำแผนพัฒนาสตรีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ซึ่งมุ่งพัฒนาสตรีในประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญหลายเรื่อง เช่น พัฒนากิจกรรมประกอบอาชีพ การมีส่วนร่วมในการกำหนด ทิศทางของสังคมการตัดสินใจในการพัฒนาทุกด้านของประชาคม การพัฒนาด้านสุขภาพกาย จิต สติปัญญา ค่านิยม จิตสำนึก การมีส่วนร่วมในสังคมทุกระดับ จึงน่าจะเป็นเหตุผลที่ทำให้การปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ ระหว่างเพศชายกับเพศหญิงไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ ที่มีอายุต่างกันผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่างกัน มีบทบาทในการบริหารโรงเรียนในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านให้ความเห็นชอบ แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา มีระดับบทบาทในการบริหารโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุสูงกว่า 30 ปี มีบทบาทในการบริหารโรงเรียน มากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ประจักษ์ ลุนราศรี (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประชาบาล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในสองด้านคือ การรับปรึกษาหารือในการจัดและดำเนินการศึกษากับด้านการช่วยเหลือนายอำเภอเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนประชาบาล และมุ่งเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ทั้งสองด้านด้วย ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติหน้าที่ทั้งสองด้านของคณะกรรมการศึกษานั้น ได้ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หรือปฏิบัติน้อยมากเป็นส่วนใหญ่และการปฏิบัติหน้าที่ทั้งสองด้านนั้นไม่แตกต่างกัน แม้ว่าคณะกรรมการศึกษาจะมีอายุต่างกันก็ตาม

สำหรับด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่างกันปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน โดยคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีอายุสูงกว่า 30 ปีขึ้นไป มีบทบาทในการบริหารโรงเรียนมากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้สอดคล้องกับแนวคิดของ อุทัย หิรัญโต (2524:73: 74) กล่าวว่า วัยของบุคคลนั้นปรุงแต่งความรู้สึกนึกคิด ความสนใจ ทักษะ บุคลิกภาพของคนให้แตกต่างกันสิ่งที่มองเห็นได้ชัด เช่น เด็กจะมีความรู้สึกนึกคิด ความสนใจ และความรอบรู้แตกต่างกับผู้ใหญ่ คนที่มีอายุมาก จะมีประสบการณ์มากกว่า คนที่มีอายุน้อย และอาจมีเหตุผลมากกว่า วัยต่างกันของคนย่อมมีปัญหา ความสนใจ ผลประโยชน์

และทัศนคติที่แตกต่างกันไป และยังสอดคล้องกับ อนันต์ ประศาสน์กุล (ม.ป.ป. :4) กล่าวว่า อายุเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจในการทำงาน บุคลากรที่มีอายุมากจะมีความพึงพอใจในการทำงานมากกว่า บุคลากรที่มีอายุน้อย ในทำนองเดียวกันปราโมทย์ จิตบรรจง (2522 :66) กล่าวว่า ผู้ที่มีอายุมากมีชีวิตในสังคมมาก ย่อมทำให้มีประสบการณ์มากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ความคิดเห็นอาจแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ จะมีอายุสูงกว่า 30 ปี ถึงร้อยละ 93.60 จึงส่งผลให้การปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ในด้านให้ ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนมีระดับแตกต่างกันระหว่าง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุสูงกว่า 30 ปี กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี

ผลการวิจัยนี้ชี้ว่าการบริหารว่า ตัวแปรอายุเป็นตัวแปรที่ไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะว่าในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันจึงเกิดประโยชน์ต่อการวางตัวบุคคลเข้ารับผิดชอบงานตามบทบาทหน้าที่หรือประโยชน์ต่อการแต่งตั้งอนุกรรมการ เพราะไม่ต้องคำนึงถึงอายุ ส่วนรายด้านการให้ความเห็นชอบต่อแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียนนั้น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสูงกว่า 30 ปี มีบทบาทในการบริหาร โรงเรียนมากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี สมควรเปิดโอกาส ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับแผนปฏิบัติงานหรือเปิดโอกาสให้ ได้แสดงความคิดเห็นในการประชุม เพื่อจะทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีบทบาทในการบริหาร โรงเรียนเหมือนกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุสูงกว่า 30 ปี

4. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการบริหารโรงเรียนในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าในการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อจะได้ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ถือว่าเป็นผู้สนใจการศึกษา มีความตั้งใจ เสียสละ อุทิศตน เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการไว้ 12 ประการแต่ได้นำมาศึกษา 11 ประการ เพราะว่าบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ข้อที่ 12 ที่ว่า

ปฏิบัติการอื่นๆตามที่ได้รับมอบหมาย จากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา ไม่มีคำสั่งเพิ่มเติมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปฏิบัติ จึงไม่ได้ศึกษา

การวิจัยนี้ ชี้นำการบริหารว่าตัวแปรวุฒิการศึกษาเป็นตัวแปรที่ไม่สำคัญต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะว่าในภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่าง จึงเกิดประโยชน์ต่อการจัดวางตัวบุคคลเข้ารับผิดชอบงานตามบทบาทหน้าที่ หรือประโยชน์ต่อการแต่งตั้งอนุกรรมการเพราะไม่ต้องคำนึงวุฒิทางการศึกษา ฉะนั้นในการคัดเลือกบุคลากรเพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงควรแต่งตั้งบุคคลที่มีความอาวุโส ในหมู่บ้าน หรือ เขตบริการของโรงเรียน บุคคลที่ประชาชนในหมู่บ้านนับถือ บุคคลที่ประสบความสำเร็จในสาขาอาชีพต่างๆในชุมชน หรือบุคคลอื่นๆ ที่โรงเรียนเห็นว่าเหมาะสมเพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนบรรลุเป้าหมาย มีหลักการและเหตุผลที่ สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนส่งผลให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง คนมีความสุข สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

5. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ ที่มีประสพการณ์ในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสพการณ์ในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาต่างกันมีบทบาทในการบริหารโรงเรียนในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับ สุณีย์ ชีรดากร (2526:235) ที่กล่าวว่าประสพการณ์จะทำให้ความสนใจหรือความคิดของคนเปลี่ยนแปลง ละเมียด ลิมอักษร (2516 :56) ให้ความเห็นว่า บุคลากรที่มีประสพการณ์มาก จะช่วยให้เขารู้จักแก้ปัญหาได้สะดวกขึ้น จนรู้สึกว่ายากปัญหานั้นลดน้อยลง ส่วนผู้ที่มีประสพการณ์น้อยจะมีความวิตกกังวลและมักมีปัญหาเสมอ และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดของ อนันต์ ศรีโสภา (2527:1) ซึ่งกล่าวว่า การเสาะแสวงหาความรู้ของคนเรา โดยอาศัยประสพการณ์นั้นมีขอบเขตจำกัด เพราะว่าประสพการณ์ของแต่ละคนไม่เหมือนกันบางครั้งจะพบว่า คนสองคนที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน แต่มีประสพการณ์ที่แต่ละคนได้รับแตกต่างกัน จะทำให้ความรู้ความจริงที่เขาได้รับแตกต่างกันด้วย

ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าตัวแปรประสพการณ์ในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่ทำให้การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน จึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเรื่อง การพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539ข :1) ได้ชี้ให้เห็นถึงสภาพปัญหาที่โรงเรียนดำเนินการเกี่ยวกับ

รายงานการจัดการศึกษาและการปฏิบัติงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาไว้หลายประการ ดังนี้

1. โรงเรียนส่วนใหญ่ ไม่ได้นำศักยภาพของคนในชุมชนมามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
2. โรงเรียนเข้าใจว่ากิจการการจัดการศึกษาเป็นของโรงเรียนเท่านั้น
3. โรงเรียนมีการบริหารงานโดยมีทรัพยากรการบริหารอย่างจำกัด
4. โรงเรียนและองค์กรท้องถิ่นหรือชุมชนเข้าใจว่าภารกิจจัดการศึกษาเป็นของโรงเรียนเพียงส่วนเดียว

5. องค์กรท้องถิ่นหรือชุมชนยังไม่เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมา จึงจำเป็นที่จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อดำเนินการร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และพัฒนาโรงเรียน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 ก: 60) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนของการแต่งตั้งที่ปรึกษาหรืออนุกรรมการ เพื่อดำเนินงานตามระเบียบนี้ว่า ในบทบาทของโรงเรียนนั้นควรดำเนินการในสองเรื่องหลัก ๆ คือสำรวจและจัดทำเนียบบุคคลที่มีความสามารถและบุคคลตัวอย่างในด้านต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตในชุมชนและเสนอรายชื่อบุคคลที่มีความสามารถและบุคคลตัวอย่างดังกล่าว ต่อคณะกรรมการโรงเรียน เพื่อแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาหรืออนุกรรมการตามภารกิจที่ระเบียบกำหนดส่วน บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นมีหน้าที่ในการแต่งตั้งที่ปรึกษาหรืออนุกรรมการตามภารกิจและขอบข่ายของคณะกรรมการตามความจำเป็นและเหมาะสมในเรื่องนี้ สิบเทา บุญขวัญ (2535 : 61) และ โสภณ เพ็ชรพวง (2533 : 45) ได้เสนอแนวคิดในการแต่งตั้งที่ปรึกษาอนุกรรมการ เพื่อร่วมคิดและสนับสนุนในการปฏิบัติงานของโรงเรียนว่าอาจแต่งตั้งจากบุคคลที่มีความอาวุโสในหมู่บ้านหรือเขตบริการของโรงเรียน บุคคลที่ประชาชนในหมู่บ้านนับถือ บุคคลที่ประสบความสำเร็จในสาขาอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน หรือบุคคลอื่นที่โรงเรียนเห็นว่าเหมาะสม นอกจากนี้ประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการ โรงเรียนก็เป็นตัวแปรที่สำคัญยิ่งในการคัดเลือกบุคลากรมาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำข้อมูลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ชุมชนทราบด้วยวิธีการที่หลากหลายและทั่วถึง

1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรศึกษาระเบียบหลักเกณฑ์และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของตน เพื่อจะได้เสนอวิธีการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเกณฑ์และข้อมูลที่ต้องการ

1.3 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่จะมีขึ้นในอนาคต ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามโอกาสอันสมควร เพื่อให้บุคคลดังกล่าวทราบความเคลื่อนไหวทางการศึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติให้ถูกต้องเป็นไปแนวทางเดียวกัน พร้อมทั้งนิเทศติดตามผลเป็นระยะ

1.4 สถานศึกษาควรจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ที่ถูกต้องเป็นปัจจุบันให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำไปใช้ร่วมพัฒนาการศึกษาได้

1.5 สถานศึกษาควรส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ ทักษะด้วยวิธีการต่างๆ อยู่เสมอ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ จำแนกตามตัวแปรตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่